

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

82. Quid pensio, quotuplex, in quib. à beneficio differat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Quid Pensio, quotuplex, in quibus à beneficio differat.

CAPVT LXXXII.

Pensio sic potest describi: *Est ius percipiendi fructus ex alieno beneficio.*

In declarationem, nota in beneficio duo esse.

Vnum est, dignitas quædam ecclesiastica, ad aliquod officium in Ecclesia ordinata, & ista vocatur titulus.

Alterum est, ius quoddam percipiendi fructus ex bonis Deo datis. Aliquando vni, & eidem vtrumque inest, & tunc non est pensio; aliquando accedit, vt vnus habeat titulum, & alter habeat ius percipiendi fructus omnes, aut partem aliquam eorum, & tale ius dicitur pensio, & qui istud ius habeat, dicitur pensionarius. Ex hoc patet declaratio pensionis, quantum ad eius definitionem.

Pensio triplex est, quædam est temporalis, quædam spiritalis, quædam media, nec omnino temporalis, vt prima, nec spiritalis, vt secunda.

Temporalis est, quæ datur etiam laicis, pro aliquo ministerio temporali extra Ecclesiam exhibito, vt militi, vel duci pro Ecclesia pugnanti, dari solet pensio aliqua, siue perpetua, siue temporalis, ex bonis Ecclesiæ. Similiter alteri, negotia eiusdem ecclesiæ temporalia agenti, vt œconomis, & alijs huiusmodi. Tales sunt pensiones datæ Regibus Hispaniæ, qui habent tertiam partem decimarum: hoc enim est datum ab Ecclesia, pro defensione, & pace, in qua sustentant Ecclesiam ab inimicis.

Spiritalis est, quæ datur ob officium aliquod spirituale erga Ecclesiam, v, quæ datur Concionatori, propter concionem & coadiutori Episcopi, vel Parochi, vel Sacristano, vt Ecclesiâ præparet, & ei inferuiat.

Media est, quæ datur alicui ob resignationem, vel cessionem beneficij, & hæc communiter hodie vsitatur: cum enim, quis alteri suum resignat beneficium, retinere solet pensionem aliquam, vel cum cedit iuri, quod habet circa tale beneficium.

Istæ tres pensiones multum à beneficio differunt, quamuis quædam minus, quædam magis. Beneficium enim, inter alias habet istas quatuor proprietates.

Prima est: Qui habet beneficium, tenetur persolvere singulis diebus horas canonicas, vt alias diximus.

Secunda: Non potest beneficium vendere, nec mutare pro re vlla, vel pretio temporalis.

Tertia: Potest commutare cum altero beneficio, & dignitate spirituali.

Quarta, si ducit vxorem, perdit beneficium, nec potest illo modo retinere. Ista competunt beneficio.

Pensiones autem non omnia ista habent.

Sed prima pensio, quæ temporalis est, habet quatuor contraria: non obligat ad persoluendum horas, nec ad aliud aliquid recitandum: potest etiam vendi, & mutari pro re temporalis: non potest commutari pro beneficio ecclesiastico, quia esset simonia: non perditur propter matrimonium.

Secunda autem pensio spiritualis non obligat ad persoluendum horas, sed solum ad exhibitionem ministerij, propter quod pensio datur: non tamen potest vendi, nec redimi, & in hoc cum beneficio competit: sed non potest commutari cum beneficio, & in hoc à beneficio differt: quamuis enim pensio hæc spiritualis sit, quia pro beneficii loco datur, tamen temporalitatem habet, quia titulo caret: perditur etiam per matrimonium, quando non potest cum matrimonio inuentionem tale exhiberi.

Tertia pensio non obligat etiam ad persolendas horas canonicas, quamuis Pius V. obligauerit ad recitandum officium beatæ Mariæ, nec sine licentia Papæ, potest vendi, quamuis possit redimi: tunc autem dicitur redimi pensio, cum, qui habet beneficium, conuenit cum pensionario, vt tantam accipiat summam, ne amplius exigat pensionem, quæ summa solet esse ex quinque annatis, vt, si est viginti aureorum, redimere centum aureis, quinquies enim viginti sunt centum. Rursus non potest pensio commutari cum beneficio, quia esset simonia. Talis etiam pensio perditur per matrimonium, vt habet Corrasius de pensionibus cap. 4. sed hoc de iure intelligitur: nam in c. vnic. de clericis coniug. in sext. habetur, quod clericus coniugatus non gaudeat vlllo priuilegio clericum, nisi duobus, puta, ne conueniatur coram iudice seculari, nec in ciuili, nec in criminali: & quod, qui cum peregrino, sit excommunicatus His etiam duobus non gaudeat, nisi portet habitum, & tonsuram. Ex hoc sequitur, quod pensionem hanc tertiam non potest habere, quia est clericorum priuilegium.

non

non enim datur, nisi habenti confiram saltem. Sed puto esse consuetudinem iam in contrarium, quod profecto mirabilis est abusus; dum multi relinquunt beneficia, retentis pensionibus, & ducunt uxores; immo hoc animo forsitan receperunt: quod profecto pessimum est, nec in bona conscientia isti possunt tales retinere pensiones, ut statim etiam patebit.

Quomodo quis licite pensionem habeat.

CAPVT LXXXIII.

Tres sunt conditiones, quibus omnibus, aut earum vna deficiente, non potest aliquis pensionem habere.

Prima est dispensatio. Nullus enim potest vllam retinere pensionem super bona Ecclesiastica, sine dispensatione. Hæc autem non pertinet ad vllum prælatum, nisi ad solum Papam; quamuis hoc ex iure non constat, sed ex consuetudine sola. Vbi ergo deest dispensatio, pensio licite haberi, aut retineri non potest.

Secunda est, causa: sine causa enim non habet locum in foro interiori, & coram Deo dispensatio; sed tantum in foro exteriori: vnde, qui pensiones retinent, etiam cum dispensatione, si non adest causa legitima, securi non sunt nec excusantur, quia Papa dedit; & ipsius est considerare, quomodo dedit. Hoc, inquam, non excusat: si enim quis accipiat pecunias ab œconomio, quem scit malè dispensare res domini, & contra iustitiam, non potest tunc retinere. Papa autem non est dominus bonorum & reddituum Ecclesiæ, sed tantum vniuersalis dispensator. Vnde, sicut, cum dispensat in voto, non facit hominem securum in conscientia, nisi causa adsit, ita in pensionum & beneficiorum distributione. Causa autem hæc debet esse in vtilitatem Ecclesiæ, cuius sunt bona: si enim nulla via in Ecclesiæ huius vel vniuersalis vtilitatem tendat, nõ est causa legitima.

In iure duæ causæ in particulari habentur.

Prima; cap. nisi essent. de præben. & cap. audiui, de colluf. de regen. quando aliqui litigant & rixantur de beneficio. ne rixa cedat contra vtilitatem, & in damnum Ecclesiæ, quia priuatur illo tempore ministro, solet de licentia Papæ, illi, qui maiorem habet iustitiæ rationem, dari beneficium conueniente pensionem alteri assignata.